

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pre-Test Post-Test Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลบ้านแดน จำนวนเด็ก 20 คน ใช้เวลาในการศึกษา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน รวม 40 วัน แล้วนำผลมาวิเคราะห์ หาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน และเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้วรรณกรรมโดยในการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

#### สรุปผลการวิจัย

การศึกษาผลของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในการค้นคว้า ดังนี้

1. คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนำไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้
2. คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานในแต่ละด้านความอดทน อดกลั้น ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และด้านการปฏิบัติตามมารยาททางสังคม

#### อภิปรายผล

1. คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานหลังการจัดกิจกรรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านความอดทน อดกลั้นสูงสุด และด้านการปฏิบัติตามมารยาททางสังคมมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัยและวุฒิภาวะของเด็กที่มีความแตกต่างกันอาจทำให้การรับรู้ หรือทักษะการฟังของเด็กในการจับประเด็นของเนื้อหาและตัวละครของวรรณกรรมต่างกัน เด็กอาจจะจับประเด็นหรือเข้าใจตัวละครในเนื้อหา

ของวรรณกรรมความมีวินัยในตนเอง ด้านความอดทน อดกลั้นมากกว่าที่จะเข้าใจในเนื้อหาของ การปฏิบัติตามมารยาททางสังคม ดังที่ รัฐพร ชังธาดา (2531) ได้กล่าวไว้ว่า เนื้อเรื่องของวรรณกรรม จะต้องตรงกับความต้องการของเด็กในแต่ละวัย จะมีคุณค่าต่อเด็ก และ อารมย์ สุวรรณपाल (2532) กล่าวว่า วรรณกรรมควรเป็นเรื่องง่าย ๆ มีจุดเด่นของเรื่องเพียงจุดเดียว เพื่อให้เด็กจับประเด็นของ เรื่องได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับของ อีเลียสัน และเจนกินส์ (Eliason and Jenkins, 1990) กล่าวว่า วรรณกรรมต้องมีความเหมาะสมกับวัย ความสนใจ และระดับความสนใจ จากข้อมูลและ หลักการดังกล่าว ส่งผลให้ความมีวินัยในตนเองของเด็กแต่ละด้านมีค่าคะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันนั้น คือ ด้านความอดทน อดกลั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า ด้านการปฏิบัติตามมารยาททางสังคม

2. ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรม เป็นฐาน สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.1 แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน เป็นนวัตกรรมการ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้แก่เด็ก เพราะเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยการอ่านวรรณกรรมประกอบการ จัดกิจกรรม เนื่องจากการที่เด็กได้ฟังวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเป็นสื่อที่ดีมีการสอดแทรกความมีวินัย ในตนเอง และสื่อออกมาทางตัวละครที่เป็นตัวแบบที่ดีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และการ กระทำซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กเกิดการรับรู้ความมีวินัยในตนเอง สูงขึ้นดังที่ น้ำฝน ปิยะ (2542, หน้า 20-24) กล่าวว่า นิทานสามารถนำมาใช้สอนตามจุดประสงค์ ที่ครูต้องการได้ โดยเฉพาะเรื่องความมีวินัยในชั้นเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522, หน้า 26) การว่าการเล่นนิทานที่มีตัวแบบที่ดี โดยมีจุดมุ่งหมายให้เด็กได้เลียนแบบพฤติกรรม ของตัวละครนั้นๆเป็นวิธีการที่นักจิตวิทยาเชื่อว่าเด็กจะเกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ดีที่สุดเพราะเป็น วิธีสอนเพื่อปลูกฝังทักษะและนิสัยต่างๆ ให้เกิดขึ้นกับตัวเด็ก โดยใช้การเลียนแบบจากตัวแบบที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัย สวนา พรพัฒน์สกุล (2525) พบว่าตัวแบบต่างๆจะมีผลต่อการรู้จักและ การเรียนรู้ทางสังคมของเด็ก สิ่งที่เด็กได้รับจากตัวแบบในนิทาน จะเป็นแบบฉบับของพฤติกรรม และบุคลิกภาพที่ดีของเด็กต่อไป

2.2 รูปแบบของการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ที่เน้นการมีส่วนร่วมของ เด็กมีลำดับขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน ขั้นตอนการอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังโดยมีภาพประกอบ การอ่านวรรณกรรม และขั้นตอนการสรุปร่วมกันโดยอาศัยการสนทนา หรือการตอบคำถาม เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเอง ตามเนื้อเรื่องในนิทาน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของการจัดกิจกรรม การอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังนั้น ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองผ่าน การเรียนรู้จากกิจกรรมที่ครูกำหนดหรือจัดเตรียมไว้ให้ ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ภายใต้การดูแลและการกระตุ้นของครู โดยการใช้คำถามให้เด็กได้ฝึกคิด ถึงความเป็นเหตุเป็นผล

ของการกระทำ การถามถึงพฤติกรรมของตัวละครแต่ละตัว หรือให้เด็กบอกว่าพฤติกรรมใดของตัวละครที่เด็กควรจะเรียนรู้หรือนำมาประพฤติปฏิบัติที่เด็กได้คิดเชื่อมโยงเนื้อหาของวรรณกรรม และมีส่วนร่วมเป็นการกระทำที่ช่วยแปลประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเข้าใจสอดคล้องกับ กุลยา ดันติผลาชีวะ (2542, หน้า 215) ที่ว่า บทบาทของครูในการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก กระตุ้นให้เด็กรู้จัก กฎเกณฑ์ความถูกต้อง ในการกระทำทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการของ พัดเกตและแบลค (Puckett & Black, 1994, p. 208) ที่กล่าวไว้ว่า การให้คำแนะนำกระตุ้นเด็กให้คิด และแก้ปัญหาต่างๆ วิธีการเหล่านี้จะเป็นการเพิ่มระดับการเรียนรู้ให้สูงขึ้น และที่ความมีวินัย ในตนเองของเด็กหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีค่าคะแนนสูงกว่าก่อนการจัด กิจกรรมนั้น สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากวรรณกรรมแต่ละเรื่องนั้นมีตัวละครเป็นตัวแทนที่ดี มีการสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรม ด้านความมีวินัยในตนเอง อยู่ในเนื้อเรื่องจากการที่เด็กได้ฟัง วรรณกรรมที่มีตัวแทนที่ดี อิทธิพลของตัวแทนมีผลต่อพฤติกรรมการรับรู้ความมีวินัยในตนเอง ของเด็กทำให้เด็กเกิดการรับรู้ความมีวินัยในตนเองสูงขึ้น ดังที่ แบนดูรา (Bandura, 1969, p. 20) กล่าวว่า อิทธิพลของตัวแทนที่ได้จากการเรียนรู้จากตัวแบบการ ได้เห็นพฤติกรรมของตัวแทนช่วย ให้ผู้สังเกตสามารถแสดงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มที่จะแสดงออกให้แสดงออกได้ง่ายขึ้น และ พฤติกรรมของตัวแทนอาจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีอยู่ก่อนให้เพิ่มขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรม การอ่านวรรณกรรมดังกล่าวนี้ซึ่งมีรูปแบบการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจต่อเด็กย่อมส่งผลให้ค่าคะแนน เฉลี่ยสูงขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภัท ไหวหากิจ (2543) ที่ศึกษาผลการเปรียบเทียบ การรับรู้ความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมและ การเล่นเกมแบบร่วมมือ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคติธรรมมีการรับรู้ ความมีวินัยในตนเองก่อนการทดลอง และหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยหลังการทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง และผลการวิจัยของ ภรณีการ์ พงศ์เลิศวุฒิ (2547) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์ ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการจัดกิจกรรมเล่านิทานประกอบละครสร้างสรรค์ก่อนและระหว่างจัดกิจกรรม โดยเฉลี่ย รวม และจำแนกรายด้านในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน มีผล ต่อความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมเป็นฐานและรูปแบบของการจัดกิจกรรมมีความน่าสนใจ เด็กเกิดความพึงพอใจ สามารถเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเอง ส่งผลต่อความมีวินัยในตนเอง เพื่อที่สามารถ ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยพบว่า การใช้วรรณกรรมเป็นฐานช่วยให้ระดับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองพัฒนาดีขึ้นได้ในช่วง 40 วัน หรือ 8 สัปดาห์ แต่เพื่อให้เกิดความคงทนของพฤติกรรมจึงควรขยายเวลาการจัดกิจกรรมให้มากขึ้นอาจจะเป็น 1 ภาคเรียน หรือ 120 วัน จะทำให้เด็กได้ซึมซับรับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองให้กลายเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่า การใช้วรรณกรรมเป็นฐานช่วยให้ระดับคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัยในตนเองพัฒนาดีขึ้นได้ จึงควรเผยแพร่แนวคิดและวิธีการนี้แก่ศูนย์เด็กเล็กหรือสถานศึกษาก่อนวัยเรียนอื่น ๆ ให้นำไปปฏิบัติต่อไป

3. ผลการวิจัยพบว่า การรับผิดชอบต่อส่วนรวมมีอัตราการพัฒนาดำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น (ตารางที่ 6) และยังมีส่วนเบี่ยงเบนสูงสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ประกอบกับช่วงระยะเวลา 2 เดือนของการทดลองเด็กจะมีวุฒิภาวะโดยธรรมชาติเปลี่ยนแปลงมากที่สุดเทียบกับวัยอื่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงควรพิจารณาพัฒนาการด้านนี้ให้มากขึ้น

### ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยพบว่าพัฒนาการด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยใช้แผนพัฒนาคุณธรรมที่เป็นกรอบของการวิจัยนี้ นอกจากมีการพัฒนาดำลงแล้วยังมีการกระจายการพัฒนาสูงที่อาจชี้ว่าอย่างน้อยมี 1 คนที่มีพฤติกรรมหลังการทดลองยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของก่อนทดลองจึงควรมีการวิจัยเชิงลึก เจาะาะด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

2. ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมแล้วพัฒนาการด้านคุณธรรมจริยธรรมมีพัฒนาโดยเฉลี่ยจากร้อยละ 40.75 เป็นร้อยละ 74.00 ในช่วง 8 สัปดาห์สำหรับเด็กเล็กจึงควรยืนยันอิทธิพลของการใช้วรรณกรรมโดยศึกษาจากกลุ่มที่ได้รับการฝึกโดยใช้วรรณกรรมและไม่ใช้วรรณกรรม